

Muuntohuumeet ja tutkimuskemikaalit - Poliisiammattikorkeakoulun perehdytyspaketti muuntohuumeisiin

Niko Länsipuro

9/2017

Tiivistelmä

Tekijä		Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike
Niko Länsipuro		Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi		Julkisuusaste
Muuntohuumeet ja tutkimuskemikaalit - Poliisiammattikorkeakoulun perehdytyspaketti muuntohuumeisiin		Julkinen
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi		Opinnäytetyön muoto
Heli Jalander & Kari Laari		Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä opinnäytetyö sisältää koosteen muuntohuumeista, avaa muuntohuumeiden käsitteistöä ja käy läpi muuntohuumeisiin liittyvää lainsäädäntöä. Työn yhteydessä on laadittu perehdytyspaketti Poliisiammattikorkeakoulun käyttöön osaksi Poliisin AMK:n perusopetusta.</p> <p>Toiminnallisen työn tuotteena on tehty perehdytyspaketti PowerPoint-esityksen muotoon, jonka tarkoitus on parantaa poliisiopiskelijoiden tietotaitoa uusia muuntohuumeita kohdattaessa. tulevassa työelämässä. Koulutuspaketti luovutetaan Poliisiammattikorkeakoulun käyttöön ja siihen saa tehdä muutoksia ja päivityksiä opinnäytetyön julkistamisen jälkeen.</p> <p>Muuntohuumeet ovat huumaavaan tarkoitukseen luotuja yhdisteitä, joiden tarkoitus on kiertää suomalaista lainsäädäntöä. Lisäksi opinnäytetyössä käydään läpi tutkimuskemikaalien ja muuntohuumeiden eroavaisuuksia. Opinnäytetyön yhteydessä on myös haastateltu Oulun Pääpoliisiaseman kenttävalvonnan poliisimiestä, joka kertoi kokemuksistaan muuntohuumeiden käyttäjiä kohdattaessa.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)
36+11	9/2017	AMK2015_2
<p>Avainsanat</p> <p>Muuntohuume, kielletyt psykoaktiiviset aineet, synteettinen kannabinoidi, MDPV, Bromo-Dragonfly, A-PVP, Karfentaniili</p>		

Sisällys

1. JOHDANTO	5
2. TYÖN TAVOITE JA TOTEUTUS	8
2.1 Tavoite ja rajaukset	8
2.2 Tutkimuksellinen opinnäytetyö vai kehittämistyö	9
2.3 Toteutus ja tilastoa.....	9
3. LAINSÄÄDÄNTÖ	13
3.1 Huumausainerikosten muodot.....	13
3.2 Lakimuutos KKP-aineista	15
4. MUUNTOHUUMEET.....	16
4.1 Mikä on muuntohuume?.....	16
4.2 Synteettiset kannaboidit - "Spice, K2, Noids..."	19
4.3 MDPV- "Bath Salt"	21
4.4 Bromo-DragonFly - "DOB-DragonFLY, B-DFLY, Dragonfly"	24
5.6 A-PVP - "Alpha"	25
4.7 Karfentaniili.....	27
5. MUUNTOHUUMEET OULUSSA	28
6. POHDINTAA	31
6.1 Kommentteja	32
7. Lähteet.....	34

KÄSITTEISTÖÄ

RL	Rikoslaki
PKL	Pakkokeinolaki
PL	Poliisilaki
KKP	Kuluttajamarkkinoilta kielletyt psykoaktiiviset aineet
TOR-verkko	Välityspalvelinverkko, jonka kautta salataan oma verkkoidentiteetti eli IP-osoite. Mahdollistaa siis käytännössä Internetin anonyymien käytön
IP-osoite	Osoite, jota käytetään Internetin yleisiin verkkoihin kytkettyjen verkkolaitteiden yksilöimiseen.
Vaporisaattori	Höyrystinlaite, jota käytetään mm. hampun nauttimiseen.
IV	"Inter-Vein", lääkkeen tai huumeen käyttö suonensisäisesti
Toleranssi myötä	Sietokyky tiettyä ainetta kohtaan, mitä kehittyy aineen käytön myötä
EMCDDA	European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

LIITTEET

1. Haastattelurunko
2. Perehdytyspaketti muuntohuumeisiin

1. JOHDANTO

Uutena ilmiönä Suomeen on rantautunut uusia "design"-huumeita eli katunimetykseltään muuntohuumeita, joiden käyttöriskit ovat hyvinkin paljon ennustamattomammat kuin "tavallisissa" tai "puhtaissa" huumeissa. Ongelmallista näissä on lisäksi se, että käyttäjä ei välttämättä itsekään tiedosta tai tiedä, mitä ainetta hän oikeasti käyttää. Halusin oppinäytetyössäni lähteä käsittelemään näiden aineiden käyttäjien aiheuttamia riskitekijöitä poliisin päivittäisessä toiminnassa sekä kentällä että tutkimuksessa.

Muuntohuumeiden synteettisen valmistusprosessin takia on muuntohuumeiden kasvava lista loputon ja kasvaa jatkuvasti. Aineen kemiallista rakennetta hieman muuttamalla aineella saadaan kierrettyä kokonaan huumausainelakia tai listaa YK:n yleissopimuksen mukaisista kielletyistä huumausaineista. Kun vanha aine kielletään, uusi on jo miltei markkinoilla. Tämän takia myös muuntohuumeiden vaikutusten tutkiminen on huomattavasti hitaampaa, kuin aineiden kehittäminen.¹

Kuluvina vuosina uudet muuntohuumeet ovat alkaneet liikkua Suomen markkinoilla, joista poliisi ja tulli ovat saaneet osan takavarikoitua. Huumemäärät ovat kuitenkin pienempiä, kuin muissa Euroopan maissa. Takavarikoitujen huumeiden perusteella ei kuitenkaan voi luotettavasti arvioida muuntohuumemarkkinoiden todellista laajuutta tai niiden ajallista vaihtelua.²

Työskentelin työharjoittelujaksoni Kuusamon Poliisiasemalla, jossa suoritin alustavaa tutkimusta aihepiirin tiimoilla avoimista lähteistä ja materiaalia on paljon. Tein lisäksi ensimmäisen seminaarin jälkeen jo pohjustavaa tutkimusta tämän päivän käytetyimmistä medioista, kuten YouTubesta. Yllätyin, kuinka paljon muuntohuumeiden käyttövaikutuksista löytyi materiaalia autenttisessa ympäristössä. Kuusamon Poliisiasemalla ilmeni lähinnä tuttujen huumausaineiden käyttäjiä. Kannabis, amfetamiini

---

¹ Timo Seppälä 26:29

² Rikollisuustilanne 2015, 193

ja subutex olivat 15 viikon tutkinnan harjoittelujaksolla osa poliisin rikostutkinnan päivittäistoimintaa, mutta isommissa kaupungeissa muuntohuumeet ovat jo vitsaus.

Hypoteesini muuntohuumeiden riskeistä selkenivät huomattavasti varsinkin haastattelun jälkeen. Puran haastattelun tähän opinnäytetyöhön jäljempänä luvussa viisi. Vanhemmalla rikoskonstaapelilla on poliisikokemusta huumausainerikollisuuden parissa vuodesta 2003 tähän päivään, joten hän on ehtinyt näkemään työssään useat murrokset ja muutokset huumausainerikostutkinnan aikana. Huumausainerikollisuuden tutkintaan hän on ryhtynyt henkilökohtaisesta mielenkiinnostaan ja innostuneisuudestaan huumausainerikostutkintaa kohtaan.

Muuntohuumeita käsitellään Poliisiammattikorkeakoulun peruskoulutuksessa varsin vähän. Lisäksi ilmiö on tullut Suomeen hiljattain, joten opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen. Ensimmäisiä haastatteluja suomenkielellä aihepiiristä löysin vuodelta 2014. 11.11.2014 Yle Puheella haastateltiin Psykedeeliuutiset-blogin pitäjää, muusikkoa ja kirjoittajaa Henry Vistbackaa, SPR:n ja YAD:n päihdetyön kouluttajaa Antti Jääskeläistä, THL:n tutkimuspäällikköä Timo Seppälää sekä rikoskemisti Janne Rintataloa Keskusrikospoliisin rikosteknisestä laboratorista.³

Koska ilmiö on toistaiseksi peruspoliisin työssä uusi, kokoan opinnäytetyöni loppuun lyhyen, perehdyttävän tietopaketin muuntohuumeista PowerPoint-esitysmuotoon, joka luovutetaan Poliisiammattikorkeakoulun ja Poliisihallinnon vapaaseen käyttöön opinnäytetyön julkistamisen jälkeen. Koulutusmateriaaliin saa opinnäytetyön tekijän luvalla tehdä työn valmistumisen ja julkistamisen jälkeen tarkoituksenmukaisia muutoksia ja päivityksiä.

Tavoitteeni työssä on saada parannettua poliisiopiskelijoiden tietoisuutta muuntohuumeiden aiheuttamista riskeistä. Vuonna 2016 Poliisiammattikorkeakoulun koulutukseen hyväksyttiin 297 opiskelijaa.⁴ Nämä opiskelijat menevät työharjoitteluihin

---

³ areena.yle.fi/1-2432651/

⁴ Poliisiammattikorkeakoulun hakijatilastot

eri puolille Suomea. Jos Poliisiammattikorkeakoulun peruskoulutukseen saadaan lisättyä lyhyt perehdytyspaketti muuntohuumeiden riskeistä, parantaa tämä omalta osaltaan aloittavien nuorempien konstaapeliin lähtökohtia muuntohuumerikollisuuden tunnistamiseksi ja tutkinnan edesauttamiseksi.

Etsin jo tehtyjä koulutuspaketteja muuntohuumeisiin liittyvistä riskeistä Poliisihallinnon omista tietokannoista. Tuloksena löytyi vain Helsingin Poliisilaitokselle tehty perehdytys, jonka on tuottanut Itä-Uudenmaan Syyttäjävirosto. Tietopaketti sisälsi informaatiota muuntohuumeiden riskeistä ja lainsäädännöllisestä tulkinnasta vuodelta 2015.⁵

Luvussa kaksi kerron opinnäytetyön tavoitteen ja toteutusperiaatteen. Lisäksi esittelen luvussa opinnäytetyöhön tehtävät rajaukset, tutkimuskysymykset ja tilastoa tämän päivän muuntohuumerikollisuudesta. Lainsäädännön osuuden esittelen luvussa kolme, jonka tietolähteinä toimivat Suomen Laki sähköisessä formaatissa eli Finlex⁶.

Luvussa neljä esittelen, mitä muuntohuumeet käsitteenä tarkoittavat ja saman luvun yhteyteen sisällytän esittelypaketin viidestä muuntohuumeesta: MDPV:n, Bromo- DragonFLYn, synteettisen kannabiksen ja sen johdannaisia, A-PVP:n sekä karfentaniilin. Luvussa viisi tulen analysoimaan sisällön Oulun kenttävalvonnalle tekemästäni haastattelusta muuntohuumeista, jossa keskustelimme muun muassa poliisimiesten kokemuksista muuntohuumeiden käyttäjien kohtaamisissa, ilmenevistä aineista sekä muuntohuumeiden lainsäädännöllisestä problematiikasta.

---

⁵ Anna-Riikka Ruuth

⁶ <http://www.finlex.fi>

2. TYÖN TAVOITE JA TOTEUTUS

2.1 Tavoite ja rajaukset

Kun opinnäytetyön aihe on selvillä, on opinnäytetyöhön tehtävä yleensä rajauksia. Opinnäytetyön rajaamisen tarkoituksena on tarkentaa ajatusta siitä, mitä halutaan tietää ja mitä halutaan osoittaa kerätyllä aineistolla.⁷

Työn tavoitteena on esitellä muuntohuumeet käsitteenä ja ymmärtää niiden erot esimerkiksi tutkimuskemikaaleihin. Lisäksi aion käsitellä muuntohuumeisiin liittyvän lainsäädännön problematiikkaa. Koska muuntohuumeita tulee jatkuvasti lisää, opinnäytetyöstä tulisi kohtuuttoman laaja, jos jokainen muuntohuume ja niiden alakategoriat käydään läpi. Kokoan viiden aktiivisimmin nousevan ja yhden uuden erittäin vaarallisen muuntohuumeen teoriapaketin. Viidestä ensimmäisestä aineesta jalostetaan johdannaistuotteita paljon tänä päivänä. Lisäksi tavoitteena on avata näiden viiden muuntohuumeen vaikutuksia ihmisen kehossa ja mielessä ja pohtia, millaisia vaikutuksia näillä on poliisin työturvallisuuteen.

Koska puolet huumausaineiden ja muuntohuumeiden myynnistä on siirtynyt vertaisverkkopalveluihin (mm. TOR-verkkoon)⁸, muuntohuumeiden aiheuttamaa ongelmallisuutta ei voida rajata yhteen paikkakuntaan. Ilmiö on koko Suomen kartan kattava eli sinne minne Posti tai Matkahuollon kuljetukset liikkuvat, pääsevät sinne myös muuntohuumeet.

---

⁷ Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 81

⁸ Haastattelu, opinnäytetyön, 28-29

2.2 Tutkimuksellinen opinnäytetyö vai kehittämistyö

Tämä opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena työnä, jossa toteutetaan produktina muuntohuumeiden perehdytyspaketti poliisikoulutukseen. Perehdytyspaketti tulee Moodle-alustalle opiskelijan itsenäisesti perehdyttäväksi.⁹

2.3 Toteutus ja tilastoa

Opinnäytetyön teoriaosuuden keskeisin tiedonkeruumenetelmä on aiheesta löytyvän tiedon kerääminen internetistä ja kansainvälisestä kirjallisuudesta. Suomenkielistä tietokirjallisuutta muuntohuumeista ei ole tällä hetkellä saatavilla, mutta englanninkielellä tietokirjallisuutta löytyy jo jonkin verran. Lisäksi hyödynnän opinnäytetyöni tietopohjana EMCDDA:n ja WHO:n artikkeleita. Käyn läpi myös videoita käyttövaikutuksista, johon alustana käytän Youtubea¹⁰. Opinnäytetyöni tutkimusosuus pohjautuu Oulun Pääpoliisiasemalla tehtyyn teematiimin haastatteluun, joka tutkii päivittäin huumausainerikollisuutta ja lisäksi olennainen funktio työryhmällä on huumausainerikollisuuden paljastava toiminta. Haastateltava poliisimies valikoitui vankan työkokemuksen perusteella. Haastateltava on työskennellyt huumausainerikollisuuden parissa vuodesta 2003 lähtien. Työskentelin lisäksi kyseisen poliisimiehen kanssa tutkintajaksollani, ja poliisimies profiloitui ammattitaitoisena, innostuneena työntekijänä genreä kohtaan. Tavoitteeni on mm. selvittää teematiimiltä, miten muuntohuumeiden käyttäjä tulisi kohdata ja millä poliisimiesten valmiuksia muuntohuumerikollisuutta tutkiessa voidaan parantaa.

Haastattelut rakensin puolistrukturoiduksi haastatteluiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että olen laatinut valmiit kysymykset haastattelulle ennen haastattelun aloittamista, mutta kysymyksiä tai niiden rakennetta voidaan muuttaa haastattelun aikana sitä mukaa, miten keskustelua aiheesta syntyy. Haastattelijan kokiessa asian tarpeelliseksi, voidaan myös lisäkysymyksiä esittää tarpeen vaatiessa. Puolistrukturoitua haastattelumenetelmää käytin tutkimuksessani sen takia, että ilmiö on minulle poliisinäkökulmasta kohtalaisen

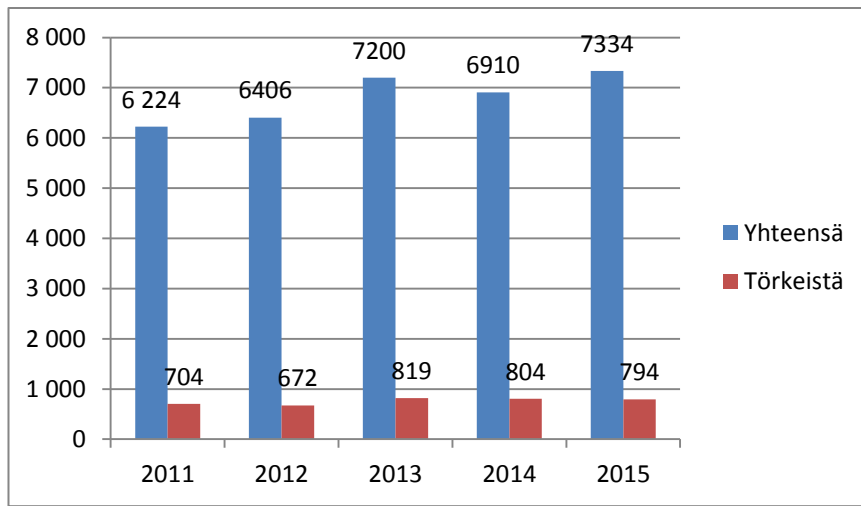
---

⁹ Juha T Hakala 2004, 21

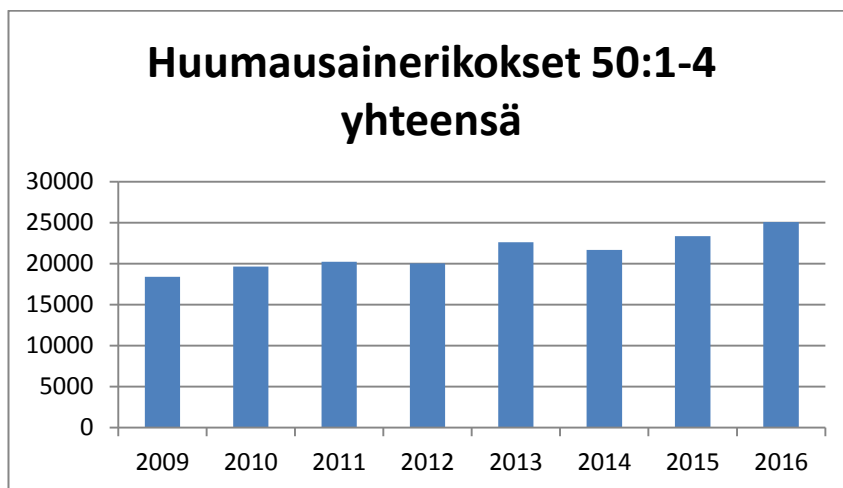
¹⁰ <http://www.youtube.com/>

tuntematon, mutta pyrin saamaan keskustelua aikaiseksi uusia mielenkiintoisia seikkoja ilmetessä.¹¹ Haastattelurunko löytyy liitteestä 1. Tilastotiedon haun tavoitteena oli selvittää huumausainerikollisuuden kasvua sekä hakea tukea haastatteluni kysymyksiin.

Taulukko 1. Kaikista ja törkeistä huumausainerikoksista epäillyt eri henkilöt vuosina 2011-2015 (nettoluku) Lähde: Keskusrikospoliisi

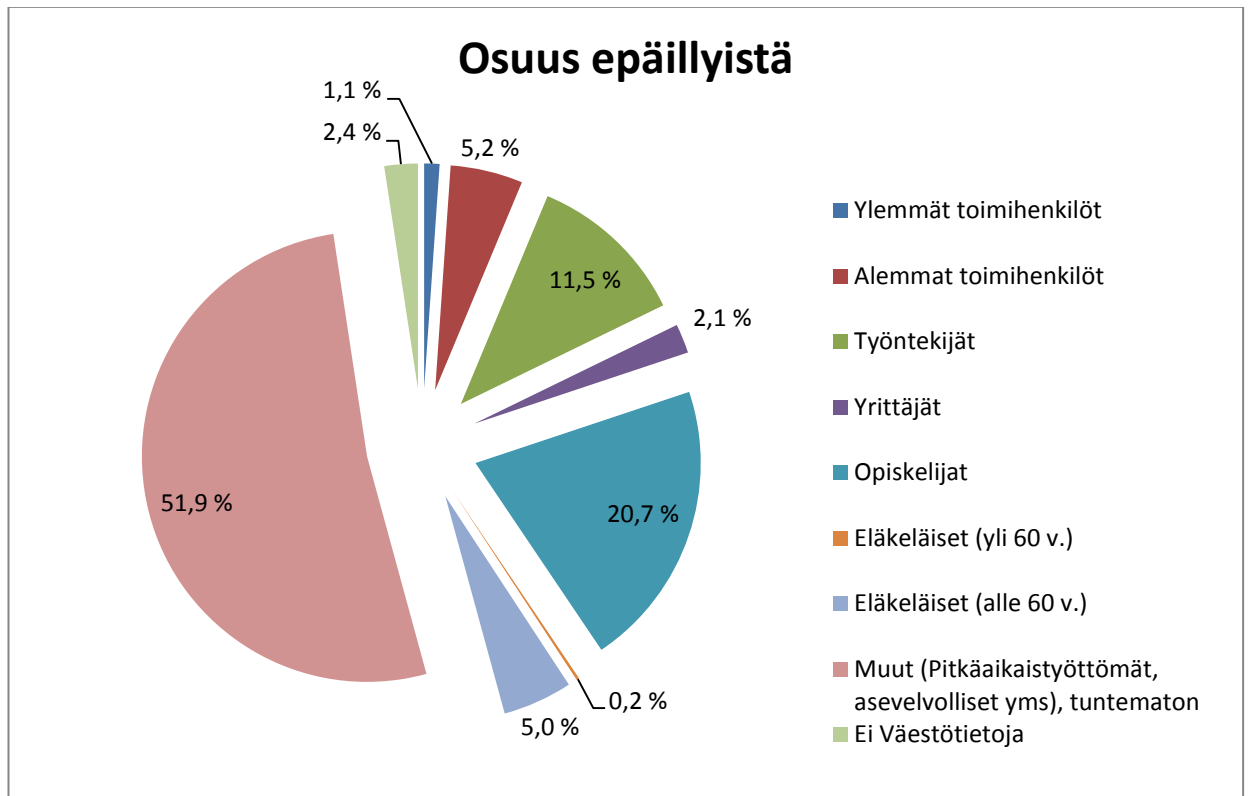
Taulukko 2. Huumausainerikosten 50:1-4 määrä koko maassa vuosina 2009-2016 - Lähde: Tilastokeskus

¹¹ Ojasalo, Moilanen, Ritalahti, 95-97

Taulukoista voidaan päätellä, että huumausainerikollisuus on Suomessa aktiivisessa kasvussa ja lisäksi perustuen Oulun kenttävalvontaan tekemäni haastatteluun väitän, että myös muuntohuumeita mahtuu tähän kasvuun.

Taulukko 3. Huumausainerikoksista epäillyt sosioekonomisen aseman mukaan 2015 -
Lähde Tilastokeskus

Tilastokeskus on vuodesta 2012 lähtien julkaissut huumausainerikoksesta epäiltyjen sosioekonomiset asemat tilastoituna. Taulukosta voidaan päätellä, että suurimpina riskiryhminä ovat opiskelijat sekä "Muut"-sektoriin kuuluvat rikoksesta epäillyt.¹² Taulukosta voidaan päätellä, että sosiaalinen status vaikuttaa huumausainerikosten tekemisen todennäköisyyteen.

Käyttäjäpersoonia on ihan laidasta laitaan. Siellä on ollut seassa ihan tavallisten perheiden tavallisia poikia. Kokeilun halusta, kaveripiiriltä tullutta suositusta ja on päätetty lähteä kokeilemaan. Sitten on jääty meidän ja/tai tullin tekemissä valvonnoissa kiinni. On kaveriporukoita, joita tämä aihealue kiinnostaa, ja sitten päätetään kimpassa, että pannaampa tällainen aine

¹² Rikollisuustilanne 2015, 189

*tilaukseen ja pannaanpa tilaus vaikka sinun nimiin.
- Oulun kenttävalvonnan poliisimies*

*Sitten on nämä, ketkä on addiktoitunut jo aikaa sitten ja eivät selviä arjessaan ilman päätä sekoittavaa ainetta ja nämä näkyvät myös siinä vakiona ostajakantana.
- Oulun kenttävalvonnan poliisimies*

Taulukko 4. - Lähde: EMCDDA

Lähtökemikaali / lähtökemikaalin esiaine	Takavarikot		Pysäytetyt toimitukset (*)		YHTEENSÄ	
	Tapauksia	Määrä	Tapauksia	Määrä	Tapauksia	Määrä
MDMA tai sitä muistuttavat aineet						
PMK (litraa)	1	5	0	0	1	5
Safroli (litraa)	0	0	2	1050	2	1050
Piperonaali (kg)	3	5	4	2835	7	2840
PMK:n glysidijohdannaiset (kg)	6	5575	1	1250	7	6825
Amfetamiini ja metamfetamiini						
BMK (litraa)	14	2353	0	0	14	2353
PAA, fenyylietikkahappo (kg)	1	100	2	190	3	290
Efedriini, irtotavarana (kg)	19	31	1	500	20	531
Pseudoefedriini, irtotavarana (kg)	8	12	0	0	8	12
APAAN (kg)	18	6062	1	5000	19	11062

Kyseisessä taulukossa havainnoidaan synteettisten huumeiden lähtökemikaalien takavarikkomääriä ja pysäytettyjä toimituksia ja pysäytettyjä lähtökemikaalien toimituksia vuonna 2014 EMCDDA:n jäsenvaltioissa. Lähtöaineita tulee pääsääntöisesti Kiinasta.

Vertaisverkossa, kun synteettisten kauppa suurimmalta osin siellä tapahtuu, niin aineet tulevat hyvin laajalta alueelta. Monesti itämaista tuotantoa, eli pakkauksissa löytyy aasialaista tekstiä, mitä otamme takavarikkoon ja Keski-Euroopasta. Kirjo on hyvin laaja, mistä aineet tulevat. Aineet tilataan suuremmilta toimijoilta, missä se sitten milloinkin onkin. Mittasuhteet maailmankartasta ovat vertaisverkossa pienet, että aine saattaa nytkähtää tänne Suomeen toiselta puolen maapalloa.

- Oulun kenttävalvonnan poliisimies

3. LAINSÄÄDÄNTÖ

Tässä luvussa esittelen rikoslain ja valtioneuvoston asetusten tuomia kehyksiä muuntohuumerikollisuutta tutkiessa ja yksittäistä tekoa punnitessa. Pakkokeinolain käyttö pohjautuu myös teon rangaistavuuden säätelyyn, joten käyn läpi myös lyhyesti Suomen huumausainelain näkökulmasta asetettuja rikosnimikkeitä, koska muuntohuumeita tai tutkimuskemikaaleja luokitellaan luvanvaraisiksi lääkeaineiksi, psykoaktiivisiksi aineiksi ja huumausaineiksi riippuen aineesta. Esimerkiksi koti- tai paikanetsinnän edellytys on, että teosta voi seurata vähintään 6 kuukautta vankeutta.¹³

3.1 Huumausainerikosten muodot

Huumausainerikoksista säädetään RL 50. luvussa

*Huumausainerikoksesta tuomitaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi se, joka valmistaa tai yrittää valmistaa huumausainetta taikka viljelee tai yrittää viljellä kokapensasta, kat-kasvia (*Catha edulis*) tai *Psilocybe*-sieniä tai viljelee tai yrittää viljellä oopiumiunikkaa, hamppua tai meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa, tai tuo tai yrittää tuoda maahan taikka vie tai yrittää viedä maasta taikka kuljettaa tai kuljetuttaa huumausainetta, tai myy, välittää, toiselle luovuttaa tai muulla tavoin levittää tai yrittää levittää tai pitää hallussaan tai yrittää hankkia huumausainetta.¹⁴*

Lain kirjaimellinen tulkinta on mustavalkoinen; joka viljelee tai kasvattaa edellä mainittuja aineita omaan käyttöön, myyntiin tai muutoin pitää hallussaan edellä mainittuja huumausaineita, on vastaaja tuomittava huumausainerikoksesta. Erona esimerkiksi huumausaineen käyttörikokseen tässä lakipykälässä on se, että vastaaja on pitänyt hallussaan huumausaineeksi luokiteltua ainetta sellaisen määrän, jota ei voida pitää kertakäyttöluontoisena.

---

¹³ PKL 8:2§,4§

¹⁴ RL 50:1§

Jos huumausainerikoksessa rikoksen kohteena on erittäin vaarallinen huumausaine tai suuri määrä huumausainetta tai tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai rikos tehdään osana 6 luvun 5§:n 2. momentissa tarkoitetun, huumausainerikoksen laajamittaisen tekemiseen erityisesti järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai aiheutetaan usealle ihmiselle vakavaa hengen tai terveyden vaaraa tai levitetään huumausainetta alaikäiselle tai muuten häikäilemättömällä tavalla ja huumausainerikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava törkeästä huumausainerikoksesta vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.¹⁵

Olenaisimpina eroina huumausainerikokseen törkeällä huumausainerikoksella on se, että huumausaineita on vastaajalla suuri määrä, kyseessä on vaarallinen huumausaine tai huumausaineen kasvatukseen tai valmistukseen liittyy järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai rikos tehdään häikäilemättömällä tavalla ja rikos on kokonaisuutena arvostellen törkeä, on vastaaja tuomittava törkeästä huumausainerikoksesta. Törkeän huumausainerikoksen tunnusmerkistö täyttyy esimerkiksi vastaajalla, jonka hallussa on ollut 200 grammaa amfetamiinia, jonka kertakäyttöluontoinen määrä on 0.5 grammaa-1.0 grammaa riippuen käyttäjän toleranssista. Tässä esimerkissä tosin liukuvia nyanseja ovat mm. amfetamiinin vahvuus.

Joka laittomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän huumausainetta, on tuomittava huumausaineen käyttörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.¹⁶

Käytännössä tämä lakipykälä kattaa määrän, jossa henkilön hallusta löytyy huumausainetta oman kertakäyttöannoksen verran.

Tässä vaiheessa lainsäädännön problematiikka muuntohuumerikollisuutta tutkittaessa alkaa. Suomen huumausainelaki ¹⁷ pohjautuu New Yorkissa 30.3.1961 tehtyyn kansainväliseen huumausaineyleissopimukseen, johon tehdään päivityksiä jatkuvasti. Huumausaineyleissopimuksen myötä on rakennettu Suomen lakijärjestelmään Luettelo

---

¹⁵ RL 50:2§

¹⁶ RL 50:2a§

¹⁷ Huumausainelain 30.5.2008/373 1:3§ määritelmä huumausaineyleissopimuksesta

YK:n yleissopimusten mukaisista huumausaineista, joissa huumausaineet kategorisoidaan neljään luokkaan lääkinnällisyyden ja päihdekäytön mukaan.¹⁸

Jos muuntohuumetta tavataan peruspoliisitoiminnassa kentällä, eikä ainetta löydy edellä mainitulta listalta, esimerkiksi huumausainerikosten tunnusmerkistöt eivät täyty. Tällöin epäiltyihin ei voida kohdistaa minkäänlaisia pakkokeinoja.

3.2 Lakimuutos KKP-aineista

Rikoslain huumausainerikoksia sovelletaan Suomen Huumausainelain mukaan. Hallitus esitti eduskunnalle huumausainelain ja rikoslain muuttamista vuonna 2014. Tämän myötä mm. uusi säädös tuli voimaan 20.12.2014. Hallituksen esityksen myötä Rikoslain 44. lukuun lisättiin uusi rikosnimike kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkomisesta.

5 a § Kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkominen
Joka huumausainelain vastaisesti tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta valmistaa, tuo maahan, varastoi, pitää myynnissä tai luovuttaa kuluttajamarkkinoilta kiellettyä psykoaktiivista ainetta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tässä tulee kuitenkin huomioida, että esimerkiksi käyttöä ei ole rikosnimikkeessä mainittu, näin ollen se ei ole rangaistavaa.¹⁹ Lisäksi kuluttajamarkkinoilta kielletyt psykoaktiiviset aineet määritellään valtioneuvoston asetuksessa kuluttajamarkkinoilta kielletyissä psykoaktiivisissa aineissa. Listaa päivitetään jatkuvasti. Kuitenkin, kuten huumausainelainkin kanssa, uutta yhdistettä tavattaessa, rikos ei täyty jos valtioneuvoston

---

¹⁸ VNA 28.8.2008/543

¹⁹ HE 327/2014

asetukseen ei ole ainetta kirjattu.²⁰ Lisäksi, kielletyt psykoaktiiviset aineet eivät oikeuskäsityksen mukaan ole huumausaineita.

4. MUUNTOHUUMEET

4.1 Mikä on muuntohuume?

Kirjailija ja blogikirjoittaja Henry Vistbackan mukaan muuntohuume käsitteenä tarkoittaa uutta ainetta, jonka luomisen tarkoitus on kiertää nykyistä huumausaine- tai lääkeainelainsäädäntöä. Kun jokin tietty aine kielletään, hieman aineen molekyyliarakennetta muuttamalla pystytään tuottamaan uusi aine, joka on lähtökohtaisesti laillista useimmissa maissa. Näiden aineiden nopeassa leviämisessä on kuitenkin ongelma. Koska kyseessä ovat uudet molekyyliarakenteet, niiden mahdollisista haittavaikutuksista ei tiedetä. Vastavuoroisesti perinteisissä aineissa, kuten LSD:ssä, psykedeelisissä sienissä tai amfetamiinissa, käyttö on turvallisempaa, koska niitä on käytetty vuosikymmenten ajan muodostaen tuttujen aineiden käytöstä merkittävän määrän dataa. Muuntohuumeiksi voidaan tietyllä tapaa lukea myös laboratorioissa laillisissa, lisensoiduissa olosuhteissa valmistetut tutkimuskemikaalit, mutta käsitettä muuntohuumeet ja tutkimuskemikaalit ei pidä kuitenkaan sotkea keskenään. Muuntohuumeella voidaan tarkoittaa nimenomaan huumauskäyttöön suunniteltua tuotetta, kun taas tutkimuskemikaali on lääkinnällisiin tarkoituksiin kokeiltava aine, joka on otettu päihdekäyttöön.²¹

Saman tiedon vahvistaa myös ketamiiniin erikoistunut kemisti Hamilton Morris. Lisäksi "muuntohuumebisneksen" yksi riskitekijä on, että alalla toimii lääkekemistejä, jotka toimivat salaa oman valvotun lääketeollisen toimintansa ohella. Tällöin ulos tulevia uusia aineita ei voida kliinisissä oloissa testata luotettavasti ja turvallisesti, vaan aineiden koekäyttö tapahtuu päihteiden käyttäjän toimesta.²² Esimerkiksi Suomessa lääkärit alkoivat huomata, että tietynlaisella potilasryhmällä on sydänpussin tulehdusta ja taustalla oli silloin

---

²⁰ Anna-Riikka Ruuth

²¹ Henry Vistbacka 4:56

²² Hamilton Morris

uuden muuntohuumeen, alpha-PVP:n käyttö. Ongelma tuli ilmi lääkäreille tehdyillä haastatteluilla.²³

Kuten ylempänä on todettu, tutkimuskemikaalit ovat laaja-alainen ryhmä erilaisia synteettisiä molekyyliä, joita voidaan käyttää päihdyttävässä tarkoituksessa. Ensimmäinen käyttötarkoitus aineelle voi olla täysin laillinen, esimerkiksi uuden lääkeaineen kehittäminen tai tieteellisen tutkimuksen apuaine laillisissa eläinkokeissa. Kemikaalin käyttö huumausaineena on selvinnyt esimerkiksi tilanteessa, kun ainetta on alettu käyttää väärin ja vaikutusten alkaessa poliisi joutuu kontaktiin käyttäjän kanssa.²⁴

Tutkimuskemikaalit tai muuntohuumeet voivat olla vaikutuksiltaan millaiset tahansa: hallusinaatioita aiheuttavia, elintoimintoja lamaannuttavia tai piristäviä. Tämän takia yleistä vaikutusmekaniikkaa tutkimuskemikaalien tai muuntohuumeiden vaikutuksille ei voi asettaa. Jos molekyyli rakenne kuitenkin pohjautuu kemialliselta kaavaltaan johonkin jo luotuun ja tunnettuun yhdisteeseen, voidaan varovaisesti aineilla arvioida olevan samankaltaisia vaikutuksia. Voidaan kuitenkin väittää, että tietoisuutta uusien kemikaalien vaikutuksista tai myrkyllisyydestä on hyvin vähäisesti. Jos ainetta on tutkittu tai testattu virallisten instanssien toimesta esimerkiksi lääkekäyttöön, lyhytaikaisista sekä pitkäaikaisista vaikutuksista saattaa olla dataa olemassa jonkin verran.²⁵

Aineiden käytön riskit ovat myös käyttäjien näkökulmasta suuret. Aineita myydään esimerkiksi markkinoilla virheellisesti heroinina ja kokaiinina, myös tarkoituksella. Vääränlaisen markkinointi aiheuttaa vaaratilanteita, koska muuntohuumeet vaihtelevat vahvuudeltaan ja vaikutuksiltaan. Yhdeksi halvaksi valmistusvaltioksi on profiloitunut mm. Kiina.²⁶

---

²³ Antti Jääskeläinen 6:00

²⁴ Veli-Matti Surakka

²⁵ Veli-Matti Surakka

²⁶ Lund, Pihlajainen liite 2

Yhden tietyn kemikaalin käyttäjiä saattaa olla vain hyvin pieni määrä suhteessa laittomien päihdeiden käyttäjiin maapallolla. Vaikka kemikaalin käytöstä ei ole yhdelle käyttäjälle aiheutunut välttämättä minkäänlaisia terveyshaittoja, todellisuudessa aine voi olla hyvinkin vaarallinen suurelle kuluttajakunnalle tai pienelle ryhmälle. Yhtenä muuttujana käyttökokemuksessa voi olla esimerkiksi yksilölliset eroavaisuudet kemikaalin hajoamisnopeuteen ihmisen elimistössä. Toisen riskin muodostavat kemikaalien pitoisuusvaihtelut eri valmistuserissä tai valmistajien kesken. Aineen steriilistä tai edes jollain tapaa puhtaasta valmistusprosessista ei ole välttämättä varmuutta. Lisäksi, kun kemikaaleja kaupataan laittomilla markkinoilla, kemikaali voi vahingossakin olla nimetty joksikin muuksi, kuin mitä käyttäjä on tilannut. Väärällä nimellä markkinoinnin tarkoituksena voi olla aineen laittomuuden takia valvovan viranomaistoiminnan harhauttaminen.²⁷

Aineiden käytön tarkoitus vaihtelee aineittain ja käyttäjäkunnittain. Esimerkiksi synteettisten kannabisten kohdalla haetaan samanlaista käyttökokemusta, kuin normaalista kannabiksesta saadaan. Tässä on kuitenkin riskitekijänä se, että annostelu on aivan erilainen, kun laitetaan käyttöannokseksi vain pieni määrä jauhetta. Jos tätä jauhetta ei annostella oikein, yliannostus tapahtuu helposti. Vaikka samanlaiseen kokemukseen pyritään, osa synteettisistä kannabiksista toimii huomattavasti kauemmin ja voimakkaammin. Moni edellä mainitun aineen käytön johdosta on päätenyt sairaalaan.²⁸ Lisäksi synteettiset kannabikset reagoivat aivojen kemikaalien kanssa eri tavoin. Tämän takia ei pitäisi olettaa, että käyttökokemus vastaisi normaalin kannabiksen käyttökokemusta.²⁹

Muuntohuumeita oli 11.11.2014 mennessä Euroopan seurantakeskuksessa (EMCDDA) luokiteltu noin 500. Todettujen aineiden määrä kasvaa joka vuosi. Vuonna 2014 meni esimerkiksi 100 uuden tunnistetun ja listatun muuntohuumeen raja yhden vuoden aikana rikki, kun vielä 15-20 vuotta sitten USA:ssa uusia aineita ilmeni muutamia vuositasolla. Uusista muuntohuumeista saadaan tänä päivänä kattavasti tietoa EMCDDA:n kautta.

---

²⁷ Veli-Matti Surakka

²⁸ Antti Jääskeläinen 16:24

²⁹ Henry Vistbacka 16:59

Instanssissa käytetään ns. Early Morning- järjestelmää. Järjestelmän tarkoitus on toimia viranomaisten ja Euroopan Unionin valtioiden viestintäkanavana uusia muuntohuumeita löydettyä. Kun uusia löydöksiä ilmenee, valtio, josta aine löydetään, on yhteydessä Early Morning-järjestelmän ylläpitoon, josta viestiä toimitetaan eteenpäin Unionin valtioille. Myös Suomen rajojen sisällä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on jatkuvasti yhteydessä Poliisiin ja Tulliin, jos Suomen rajojen sisällä ilmenee uusia löydöksiä.³⁰

Tyypillinen muuntohuume-kuolema on esimerkiksi tilanne, jossa henkilö on tilannut itselleen amfetamiinia. Henkilö saa tilauksen vastineeksi jotain amfetamiinin kaltaista muuntohuumetta, jossa päävaikutukset voivat olla samanlaiset kuin tavallisessa amfetamiinissa. Annostusmäärä voi kuitenkin olla voimakkaampi kuin normaalissa amfetamiinissa. Annostusvirheen takia henkilö saa yliannostuksen, josta voi seurata esimerkiksi rytmihäiriö tai munuaiset pettävät ja toissijaisena seurauksena on kuolema.³¹

4.2 Synteettiset kannaboidit - "Spice, K2, Noids..."

Synteettinen kannaboidi on synteettinen muunnos luonnollisesta kannabiksesta. Tuotteen lempinimi alkumetreillä kulki mm. Spicenä. Toinen suosittu lempinimi tietylle jalosteelle on K2.³² Muita lempinimiä ovat mm. Aroma, Bonzai ja Dream.³³ Synteettisiä kannaboideja käytetään hyvin paljon samaan tapaan, kuten tavallistakin kannabista, eli polttamalla tai vaporisaattorista nauttimalla. Synteettisten kannaboidien luoja pidetään kemisti John Williams Huffmania, joka loi tuotteen 1984. Motiiviksi työlleen Huffman on kertonut tieteellisen uteliaisuuden. Vuosien 1984-2011 välillä Huffman ja hänen kollegansa olivat luoneet yli 400 yhdistettä synteettistä kannaboideista.

Tuotteen alkutaipaleella Spiceä myytiin mm. muovipakkauksissa. Pakkauksen nettopaino oli katukauppioiden suosima 3.5 grammaa ja myyntihintaa tuotteelle oli 15 puntaa, 21.17.2017 Euron kurssiin muunnettuna hinta oli 16.75 euroa/3.5 grammaa. Satunnaisten

---

³⁰ Timo Seppälä 22:18

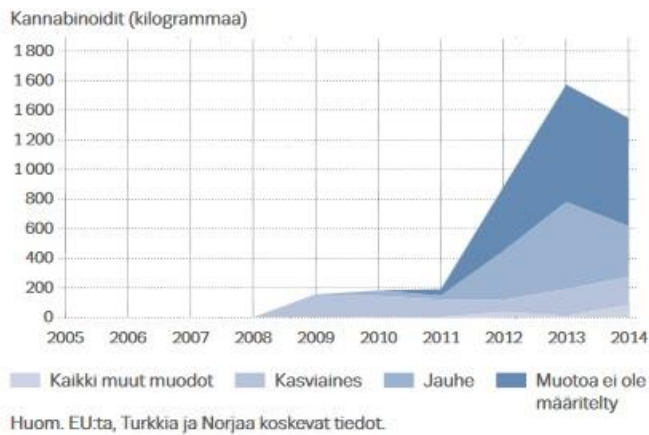
³¹ Timo Seppälä 29:12

³² Mary Carmichael

³³ Robert Korndstrand, Markus Roman, Mikael Anderson, Arne Eklund

jälleenmyyjien käsiin päädyttyä synteettisiä kannaboideja alettiin jalostaa ja myymään grammahinnalla. Tuotteen valmistusprosessi on kohtalaisen yksinkertainen ja USA:n, Iso-Britannian ja Euroopan silloisen lainsäädännön mukaan valmistus oli vielä aiemmin laillista. Tänä päivänä tuotteen valmistus, hallussapito ja myynti on kuitenkin kielletty. Tuotteen valmistuksen materiaalit on toimitettu pääasiassa Kiinasta. Valmistuskulujen jälkeen rikoshyötyä synteettiselle kannaboidille kertyy 10'000-20'000 Yhdysvaltain Dollaria kilolta.³⁴ Taulukossa 5 esitellään EMCDDA:n raportin mukaisia takavarikoituja kannaboidimääriä kilogrammoina jäsenvaltioiden piirissä vuodelta 2015.

Taulukko 5. Takavarikoitujen kannabinoidien kilogrammamäärät vuonna 2015 EMCDDA:n jäsenvaltioissa Lähde: Euroopan Huumeraportti 2016

Yleisimpiä yhdisteitä synteettisessä kannaboideissa on JWH- THJ- ja 5F- luokkaan nimikoidut yhdisteet. "Naphthoylindole"- luokkaan kuuluvat mm. JWH-073, JWH-018, JWH-122, JWH-250, THJ-018 sekä THJ-2201. 5F-luokkaan kuuluvat mm. yhdisteet 5F-AKB48, 5F-PB-22 ja 5F-UR-144.³⁵ Jokaisella yhdisteellä vaikutukset ja annostukset ovat hieman erilaiset, mutta poliisitoiminnassa tunnuksien luetteloinnin merkitys on se, että jos tavataan kenttätoiminnassa muovipakkauksia, joihin on päälle printattu edellä mainitut tekstit, on muun muassa silloin syytä olettaa tai ainakin tarkistettava, onko kyseessä synteettinen kannaboidi. Rakenteeltaan ja hajultaan tuote muistuttaa hyvin paljon tavallista kannabista. Käyttöannosta on hankala määrittää, koska muunnoksia synteettisestä kannaboidista on tänä päivänä satoja ja vaikutusvolyymit ja annostukset ovat erilaisia jokaisessa jalosteessa.

³⁴ Mike Power, 133-135

³⁵ Robert Korndstrand, Markus Roman, Mikael Anderson, Arne Eklund

Fyysisiä vaikutuksia synteettisellä kannabinoidilla on mm. rauhoittumisen tunne, motorisen hallintakyvyn katoaminen eli kömpelyys. Riippuen yhdisteistä, aineen käyttö voi myös lisätä ruokahalua. Toivottuna vaikutuksena on myös fyysisen kivun helpottaminen. Negatiivisina fyysisinä vaikutuksina synteettinen kannabinoidi aiheuttaa mm. verisuonten laajentumista, pahoinvointia/oksentelua tai nestehukkaa. Psykkisinä vaikutuksina synteettisellä kannabinoidilla on mm. tunnetilojen vahvistuminen tai "tajunnan laajentuminen" eli syvällisen pohdinnan kasvu. Psykkisiä ei-toivottuja vaikutuksia ovat edellä mainitun tunnetilojen vahvistamisen myötä ahdistus, vainoharhaisuus, hallusinaatiot tai jopa psykoosi. Lisäksi synteettinen kannabinoidi voi aiheuttaa unettomuutta.³⁶

Synteettinen kannabinoidi on yleisin takavarikoitu muuntohuume Oulun Poliisilaitoksen piirissä.

Suurin ja eniten edelleen ilmenevä aine on tämä synteettinen kannabis. Synteettinen kannabis kulkee tänä päivänä jo monella nimellä, mutta sitä muun muassa tulee paljon. Synteettinen kannabis on kategoriana se yleisin, mitä on tullut ja tulee edelleen.

- Oulun kenttävalvonnan poliisimies

4.3 MDPV- "Bath Salt"

MDPV (3,4-Methylendioxyppyrovalerone) tunnetaan mediassa lähinnä omalla lyhenteellään tai lempinimellä Bath Salt. Muita tunnettuja katunimiä ovat Magic, Super Coke, Peevee ja Aakkoset.³⁷ Aine on molekyyliarakenteeltaan aiemmin tuntemattomana ollut erittäin vahva synteettinen stimulantti. Aineeseen on yhdistetty syntetisoitua katoniniinia ja pyrrolidiiniä.

Alkuperäisen patentin yhdisteelle hankki Boehinger Inghelheimin tiimi vuonna 1966, johon kuuluivat Herbert Koppe, Gerhard Ludwig ja Karl Zeile. Patentti julkistettiin 1969.

---

³⁶ Jeanna Bryner

³⁷ WHO MDPV Report, 8

³⁸ Aine luokiteltiin huumausaineeksi Suomessa 28.6.2010 kirjaamalla se valtioneuvoston asetukseen huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista liitteeseen IV. Asetuksen allekirjoitti silloinen peruspalveluministeri Paula Risikko ja hallintoneuvos Ismo Tuominen.³⁹

Yleisin fyysinen olomuoto MDPV:lle on valkoinen kristallisoitunut jauhe, joka muistuttaa paljon metamfetamiinin tai kokaiinin rakennetta. Tätä käytetään myös katumarkkinoilla tietoisesti hyödyksi, eli myyjä uskottelee asiakkaalle myyvänsä amfetamiinia tai kokaiinia, mutta ostaja saakin vastineeksi MDPV:tä.⁴⁰ Lisäksi ainetta ilmenee myynnissä myös tabletteina.⁴¹

MDPV:n fyysisiä vaikutuksia ovat mm. yliherkkyys, rytmihäiriöt, rintakivut, ruokahaluttomuus, pakkoliikkeet, kehonlämpötilan vaihtelu, aivovauriot, lihasten kangistuminen ja hengityksen salpaantuminen. Koska aineen annostelu on tarkka ja vaikutusvolyymiltaan aine on vahva, fyysisenä seurauksena voi olla myös kuolema. Psykkisiä vaikutuksia ovat mm. aggression voimakas kasvu, ääni- ja näköhallusinaatiot, ahdistus ja psykoosi. Aine voi aiheuttaa riippuvuutta ja riippuvuuden myötä vaikutuksena voi olla myös unettomuus.⁴²

Tyypillisiä käyttötapoja MDPV:lle ovat IV, pölynä hengitysteitse nauttiminen, nuuskaaminen ja suun kautta nauttiminen. Yleisellä tasolla arvioidut annostelumäärät käyttökerralle ovat olleet 5-20 mg:n luokassa riippuen aineen rakenteesta, nauttimistavasta ja valmistuserästä. Raja-arvoa käyttöannokselle on asetettu 1-5 mg.

Poliisin päivittäistoiminnassa MDPV:n käyttäjää kohdattaessa on vaikutuksien perusteella oltava erityisen tarkkana. Koska aineen on todettu aiheuttavan jo 1-2 käyttökerralla

---

³⁸ Patenti US 3478050 A

³⁹ Paula Risikko 596/2010

⁴⁰ WHO MDPV Report, 26

⁴¹ WHO MDPV Report, 35

⁴² WHO MDPV Report, 19-25

voimakkaita fyysisiä ja psyykkisiä vaikutuksia, käyttäjän käyttäytymistä ei voi ennustaa.⁴³ Lisäksi, koska kyseessä on aine, jota nautitaan myös IV-teitse, ei voida tautien riskiä pois sulkea. Tartunnan voi saada mm. verisen neulan pistosta, puremisesta, veren roiskumisesta haavalle tai veren roiskumisesta silmille tai suuhun. Todennäköisimmät tartuntataudit ovat Hepatiitit B ja C sekä HIV ja AIDS.⁴⁴

EMCDDA:n tietojen mukaan MDPV:tä liikkuu 27 jäsenvaltiossa (jokaisessa jäsenvaltiossa pois lukien Luxemburg). Erityisen paljon MDPV:tä on takavarikoitu suhteessa muihin jäsenvaltioihin Norjassa, Turkissa, Iso-Britanniassa ja Suomessa. Kaikista merkittävimmin suhteessa väestölukuun ainetta on ilmennyt USA:ssa. MDPV:n eri johdannaisia todettiin vuoden 2012 loppuun mennessä 44.⁴⁵

Taulukko 6. Takavarikoidun MDPV:n määrä EMCDDA:n jäsenvaltioissa Lähde: WHO

	2011 (vastanneiden valtioiden lukumäärä)	2012 (vastanneiden valtioiden lukumäärä)
Tapausten määrä	4,419 (11)	4,450 (13)
Takavarikoidun aineen määrä (kg)	132,52 (9)	111,06 (12)
Takavarikoidun aineen määrä (L)	0,05 (1)	0,53 (1)
Takavarikoitujen pillereiden ja tablettien määrä	7,090 (3)	9,389 (4)

Etsin lisäksi työhöni videomediaa, jolla pystyisin kartoittamaan itselleni MDPV:n aiheuttamia vaikutuksia. Videoita vaikutuksista löytyi yllättävän paljon, joista yhden kontekstin esittelen opinnäytetyöhöni lyhyesti. Videolla on kyse seuraavasta tilanteesta: teini-ikäinen Amerikan kansalainen oli ajanut autollaan kolarin ja oli MPDV:n vaikutuksen alainen. Videon alussa poliisit olivat jo paikalla. Videolla poliisit pyrkivät rauhoittamaan

⁴³ WHO MDPV Report, 18

⁴⁴ Oskari Leskinen, 6-10

⁴⁵ WHO MDPV Report, 27

kohdehenkilöä, mutta kohdehenkilö oli omien havaintojeni mukaan totaalissa paniikissa tai psykoosissa. Kehon koordinaatio henkilöltä oli pettänyt kokonaan. Henkilö ei pystynyt nousemaan pystyyn missään vaiheessa videolla, ei pystynyt selkeään kommunikaatioon ja huusi ajoittain. Henkilö ei myöskään vaikuttanut rekisteröivän millään lailla poliisimiesten pyrkimyksiä saada miestä hallintaan. Lopulta mies otettiin hallintaan neljän poliisimiehen voimin kahden muun poliisimiehen varmistaessa toimintaa.⁴⁶

4.4 Bromo-DragonFly - "DOB-DragonFLY, B-DFLY, Dragonfly"

Bromo-Dragonfly on synteettisesti valmistettu hallusinogeeni, tutkimuskemikaali. Katunimityksiä Bromo-Dragonflystä on mm. DOB-Dragonfly, BR-DF ja Bromo. Nimitys kemikaalille tulee yhdisteen molekyyliarakenteesta, joka muistuttaa sudenkorentoa. Tutkimustietoa DragonFlystä on saatavilla hyvin niukasti. Visuaaliselta olemukseltaan DragonFly muistuttaa LSD:tä.

Ensimmäisen kerran ainetta on syntetisoitu vuonna 1998. Kemikaalin tarkoituksena oli selvittää aivojen serotoniinitekniikkaa ja aktiivisuutta. Yhdistettä käytettiin tuolloin eläinkokeissa. Suomen tullissa DragonFlytä havaittiin ensimmäisen kerran 2007. Vuonna 2010 tulli takavarikoi Dragonflytä yli 7 600 käyttöannosta.

Dragonflyn vaikutus perustuu hallusinogeenien tavoin ihmisaivojen serotoniinijärjestelmän välitykseen. Tyypillisimpiä käyttötapoja ovat paperiliuskaan imeytetyt laput, kuten LSD:ssä sekä pillerit ja jauheet. Johtuen siitä, että aine muistuttaa tyypillisesti hyvin paljon LSD:tä, huumemarkkinoilla myydään DragonFlytä LSD:nä. Riskitekijänä tässä on, että DragonFlyn vaikutus on huomattavasti LSD:tä voimakkaampi ja pitkäkestoisempi. Tämän johdosta yliannostuksen riski on DragonFly:tä käyttäessä suuri.

---

⁴⁶ https://www.youtube.com/watch?v=_IOPqFLWI68

Tyypillistä käyttöannosta on hankala arvioida, koska markkinoilla liikkuu ainetta hyvin erilaisilla vahvuuksilla. Osittain arvioinnin vaikeus johtuu myös valmistusmenetelmien laajoista variaatioista.⁴⁷

Yhdistettä käytettäessä käyttäjälle kehittyy toleranssia eli sietokykyä. Päihdemyönteisten sivustojen mukaan yleinen käyttöannos on kuitenkin 800-1300 mikrogrammaa. Korkean toleranssin omaavien käyttöannoksena pidetään 1200-1800 mikrogrammaa ja hyvin vahvana käyttöannoksena pidetään 1600 mikrogrammaa.⁴⁸

Aineen vaikutus alkaa noin 20-90 minuutin kuluessa käyttämisen aloittamisesta ja vaikutus voimistuu muutamien tuntien aikana. Kokonaiskestoa vaikutukselle on 12-24 tuntia, joskus 36 tuntia tai pidempään, riippuen aineen laadusta.⁴⁹

Dragonflyn fyysisiä vaikutuksia ovat mm. energisyys ja näkökyvyn muutokset. Ei-toivottuja vaikutuksia ovat mm. ruokahalun katoaminen, lihasten jäykistyminen, sekavuus, pahoinvointi/oksentelu, päänsärky tai ihon punoitus. Koska Dragonfly myös supistaa voimakkaasti verisuonia, seurauksena ovat yleensä kuoliot sormissa ja varpaissa. Toivottu psyykinen vaikutus Dragonflyllä on assiosiontikyvyn nousu. Haittavaikutuksina ovat mm. minäkuvan heikentyminen, lyhytaikaiset muistinmenetykset ja univaikeudet.⁵⁰

5.6 A-PVP - "Alpha"

Alpha-PVP (alfa-pyrrolidiniiovelarofenio) on psykedeelinen lääkesubstanssi. Alpha-PVP:llä on psykedeelin ja stimulantin ominaisuuksia. Psykedeeli tarkoittaa yhdistettä, jotka aiheuttavat muuttuneita tajunnantiloja, kuten aistiharhoja ja stimulantti vahvistaa jo koettuja tuntemuksia.⁵¹

---

⁴⁷ Veli-Matti Surakka

⁴⁸ EroWid.org Bromo-Dragonfly Dosage

⁴⁹ Veli-Matti Surakka

⁵⁰ Veli-Matti Surakka

⁵¹ Antti Jääskeläinen 6:30

Euroopassa tehtiin A-PVP:stä riskiarviointi marraskuussa 2015. Riskiarviossa kerrottiin, että A-PVP on MDPV:n kaltainen synteettinen kationiini ja vahva psykostimulantti. Euroopan Unionin huumemarkkinoilla A-PVP on ollut ainakin helmikuusta 2011 lähtien. Ainehavaintoja on tehty jokaisessa 28 EMCDDA:n jäsenvaltiossa. Myrkytystapauksia riskiarvion loppuun mennessä oli todettu 191. Kuolemantapauksia oli todettu 115.⁵² Vuoden 2014 loppuun mennessä A-PVP:tä oltiin takavarikoitu EMCDDA:n jäsen valtioissa yhteensä 135 kg.

Koska aine muistuttaa molekyyliarakenteeltaan hyvin paljon MDPV:tä, on A-PVP:llä hyvin samanlainen luonnollinen olomuoto kuin MDPV:llä. Aine myydään kermanvaaleassa, jauhemaisessa tai kiteisessä muodossa tai tabletteina.⁵³

Koska vaikutukset ovat myös hyvin samankaltaiset kuin MDPV:ssä, joutuu tämän aineen käyttäjiä kohdattaessa olemaan tarkkana. Esimerkiksi vuonna 2013 todettiin tapaus, jossa 25-vuotias kohdehenkilö oli jouduttu poliisin toimesta ampumaan. Raportin mukaan potilas oli käyttäytynyt poliisipartiota kohtaan aggressiivisesti.⁵⁴

Fyysisiä vaikutuksia A-PVP:llä ovat mm. värisevät näköharhat. Haittavaikutuksina ovat ruokahalun hiipuminen, epänormaali sydämenrytmi, lisääntynyt tai alentunut verenpaine, nestehukka, puhekyvyn menetys, päänsärky, virtsaamisen vaikeutuminen, hampaiden kirkkuttaminen tai unettomuus. Psykkisillä vaikutuksilla haetaan euforian tunnetta ja seksuaalivietin lisäämistä. Haittavaikutuksena A-PVP:lla on ahdistuminen, vainoharhaisuus, egon ailahtelu ja ajantajun heikentyminen.⁵⁵

---

⁵² Euroopan Huumeraportti 2016, 65.

⁵³ Euroopan Huumeraportti 2016, 65

⁵⁴ WHO A-PVP Report, 18

⁵⁵ WHO A-PVP Repor, 18-22

4.7 Karfentaniili

Karfentaniili on fentaanyyliryhmään kuuluva lääkeaine, jota on havaittu Suomessa ensimmäisen kerran viranomaisinstanssien toimesta vuonna 2017, tullin takavarikoinnin yhteydessä. Alun perin aine kehiteltiin suurten eläinten (kuten elefanttien tai virtahepojen) tainnuttamiseen tai lopettamiseen. Ensimmäisen kerran ainetta syntetisoitiin Belgiassa 1974.⁵⁶ Karfentaniili kuuluu synteettisiin opioideihin. Koska kyseinen aine on osoittautunut erittäin voimakkaaksi, Poliisihallitus tiedotti poliisihallintoa aineen riskitekijöistä kirjeellä.

Karfentaniilia myydään muun muassa jauheena, tablettina, laastarina tai vesiliuoksena. Kuten edellä mainituissakin aineissa, karfentaniilin käyttöannostus riippuu aineen vahvuudesta, valmistustavasta ja käyttötavasta. Arvio käyttöannokselle on arviolta 2 mikrogrammaa (0.002 mg). Arvioitu hengenvaarallinen myrkytysannos on 20 mikrogrammaa (0.02 mg). Vaikutusvolyymltaan karfentaniili on 4000-10000 kertaa vahvempaa kuin morfiini ja 100 kertaa vahvempaa kuin fentanyyli. 25.7.2017 mennessä ainetta ei ole luokiteltu Suomen lainsäädännössä lääkeaineisiin tai huumausaineisiin.

Tavattaessa ja tunnistaessa karfentaniilin käsittelyssä tulee huomioida, että karfentaniili voi imeytyä ihon läpi tai hengitysteitse. Keskeisimpinä riskivaikutuksina on keskushermoston lamaannuttaminen, jonka seurauksena voi olla kuolettava tukehtuminen.⁵⁷ Vaikutus voi alkaa muutamassa kymmenessä sekunnissa tai minuuteissa riippuen siitä, miten ainetta nautitaan tai miten sille altistutaan. Karfentaniilin vaarallisuutta on myös uutisoitu heinäkuussa 2017.⁵⁸

Fyysisiä vaikutuksia karfentaniililla on mm. katkonainen tai salpautunut hengitys, seisahduneet pupillit, pahoinvointi tai oksentaminen, ihon kylmeneminen, heikentynyt

---

⁵⁶ Theodore Stanley

⁵⁷ POHA:n kirje POL-2017-14289

⁵⁸ YLE, Savon Sanomat

pulssi tai sydämen peittäminen. Psykkisiä vaikutuksia karfentaniililla ovat mm. harhanäyt. Haittavaikutuksena on ahdistus, unettomuus ja ruokahalun ailahtelu.⁵⁹

5. MUUNTOHUUMEET OULUSSA

Ennen tuloksia koskevan osuuden kirjoittamista on syytä tarkistaa, että tutkimusongelmiin on saatu vastaus.⁶⁰ Puolistrukturoidulla haastattelulla sain vastauksia jokaiseen tutkimuskysymykseeni. Tutkimuskysymykset ja opinnäytetyöhöni liittyvät rajaukset olen esittänyt luvussa kaksi ja koen, että niitä onnistuttiin noudattamaan.⁶¹

Haastattelin muuntohuumeeteemaa varten Oulun kenttävalvonnan poliisimiestä. Poliisimies on vanhempi rikoskonstaapeli, joka on vuodesta 2003 päätoimisesti tutkinut huumausainerikollisuutta tähän päivään asti. Huumausainerikostutkintaan hän päätyi henkilökohtaisesta suuresta mielenkiinnosta ja innostuneisuudesta genreä kohtaan.

Oulun kenttävalvonta alkoi tehdä katuvalvontaa 3-4 vuotta sitten aktiivisesti ihmisten keskuudessa. Katuvalvonnan aktivoitumisen myötä Oulussa takavarikoitujen muuntohuumeiden määrä kasvoi ja katuvalvonnan tasoa tehostettiin. Jokainen löydös lähetettiin rikostekniseen laboratorioon tutkittavaksi. Laboratoriolta saatiin vastaus, että kyseessä on muuntohuume. Aineita ilmeni vielä muutama vuosi sitten viikkotasolla. Sittemmin synteettisten huumausaineiden ilmenevyyttä on normalisoitunut. Huumausainerikollisuus on kuitenkin yleistasolla kasvussa.

Muuntohuumeiden käyttäjiä kohdattaessa on törmätty siihen, että käyttäjä on todella sekaisin ja aistiharhoissa. Esimerkkinä vanhempi rikoskonstaapeli kertoi tapauksen, jossa olivat vartin aikaisemmin menneet toimenpiteen kohteena olleen henkilön asuntoon. Kuljetuksen aikana kohdehenkilö yritti ryöstää poliisiauton huumeneulaa käyttämällä.

---

⁵⁹ JourneyPure- katkohoitokeskus

⁶⁰ Katso opinnäytetyön sivu 8

⁶¹ Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 256

Aineita on tilattu pääasiallisesti vertaisverkon kautta. Koska valta-osa huumausaineiden myynissä tapahtuu tänä päivänä TOR-verkossa (The Onion Router, välityspalvelimien kautta salattu verkkosovellus, joka salaa digitaalisen jalanjäljen omasta yksilöivästä verkkotunnuksesta eli IP-osoitteesta), tilaaja ja samalla käyttäjä ei voi loppujen lopuksi varmistua, mitä ainetta hän saa tilatessaan. Ongelma on kansallinen ja ei katso paikkakuntaa tai paikkakunnan asukaslukua. Tätä vahvistaa myös KRP:n tiedote, jossa mainittiin, että vertaisverkon käyttö on mahdollistanut laittomat palvelut nuorten käyttäjien saataville sekä syrjäisille haja-asutusalueille, jossa ei aiempaa tarjontaa ole.⁶²

Huumausaine kauppaa on siinä määrin muuttanut muotoaan, että se on vähintään 50%:sti siirtynyt vertaisverkkoon. Siellä tapahtuu kaupat ihan samalla tavalla kuin kadulla tämä katukauppa. Osa näistä vertaisverkkotilaaajista tilaa tänäkin päivänä edelleen vain omaan käyttöön, mutta sitten on näitä myyjähenkilöitä, jotka kaipaisivat seurantaä päivittäistasona. Poliisille pitäisi tässä saada lainsäädännön puitteissa tähän lisää työkaluja, että tätä pystyttäisiin tekemään.

- Oulun kenttävalvonnan poliisimies

Synteettiset aineet tulevat Suomeen ulkomailta. Oulun pääpoliisiaseman piirissä vanhempi rikoskonstaapeli ei ole törmännyt kotitekoisiin laboratorioihin. Jos Suomessa on tavattu huumausaineiden valmistamoita, haastattelun mukaan valmistamot ovat olleet lähinnä amfetamiinin tai metamfetamiinin tuottamista varten.

Pakkokeinolaki ei anna edellytyksiä puuttua muuntohuumeen hallussapitoon, jos ainetta ei olla kirjattu KKP-listaan tai Suomen huumausainelakiin, kuten opinnäytteen luvussa kolme on esitelty. Yhtenä lainsäädännön kehittämiskohteena pitäisi rakentaa käytäntö, jolla voitaisiin kategorisesti ja nopeasti kieltää muuntohuume, kun sitä tavataan kenttätoiminnassa ensimmäisen kerran. Esimerkiksi jos kyseessä on amfetamiinin uudenlainen muunnos, aine pitäisi lainsäädännön päivitysten myötä voida todeta huumausaineeksi. Vastaavasti otetaan toisena esimerkkinä synteettinen kannabinoidi, jossa vaikuttava ainesosa on THC. THC:n mikä tahansa muunnos pitäisi pystyä nopeasti kirjaamaan lakiin. Tämänhetkisen prosessitehokkuuden tahdissa uuden aineen lakiin kirjaaminen vie useita kuukausia, jopa pari vuottakin.

---

⁶² KRP:n tiedote POL-2016-3819, 5

Muuntohuumerikostutkinta on modernisoinut huumausainerikollisuuden. Vanhojen aineiden tullessa KKP-listalle tai huumausainelakiin, muutetaan yksi molekyyliarakenteen osa aineen kemiallisesta kaavasta, jonka jälkeen aineeseen ei enää päde edellä mainittu lainsäädäntö. Tämän takia ennalta estävän toiminnan ja torjuvan työn tekeminen kenttävalvonnan näkökulmasta vaikeutuu. Muuntohuumeet ovat selkeästi havaittavissa Oulun pääpoliisiaseman viikottaisessa toiminnassa.

Bath salt on rantautumassa meille ja enempi vähempi rantautunutkin meille jo. Ja kun tuota vertaisverkkoa seurantaa tehdään, ja pyritään sieltä sitten aineet ottamaan, niin selkeästi huomaa, että muuntohuumeet ovat tulleet Suomen markkinoille. Myös esimerkiksi Alpha-PVP näkyy meidän toimenkuvassa. Alfa on tehty törkeitä juttuja useampiakin meillä.
- Oulun kenttävalvonnan poliisimies

Käyttäjien sosioekonomista asemaa huumausainerikoksista epäillyistä esittelin taulukossa 2. Selvitin, mitkä syyt johtavat muuntohuumeiden käyttöön, runsaasta vaarallisuuden uutisoinnista huolimatta. Varsinkin nuoret ja syrjäytyneet ovat muuntohuumerikollisuuden riskiryhmiä. Useasti nuorten keskuudessa motivaationa käytölle on kokeilun halu. Lisäksi aineiden vaarallisuutta ei tiedosteta. Toissijaisesti käyttäjä ei sisäistä, kuinka nopeasti jokin uusi aine voi viedä elämänhallinnan. Riippuen myös aineen vaikutuksista ja annosmääristä, virheen sattuessa aine voi viedä jopa hengen, kun jopa 1-2 huolimaton käyttökerta riittävät. Syrjäytyneiden ja pitkäaikaisten huumeiden käyttäjien keskuudessa motivaationa on saada pää sekaisin, jolloin etsitään mahdollisimman vahvaa tuotetta.

Yleisimmät väylät ovat posti, tulli, katuvalvonta ja kotietsinnät. Viranomaisten välinen yhteistyö on Oulun seudulla yleisen kokemuksen mukaan hyvin jäsentynyttä. Esimerkiksi jos tullilla tai postilla on epäily, että lähetys kiinnostaa poliisia, lähetys toimitetaan poliisille tarkastettavaksi. Kun pystytään toteamaan, että huumausaineita on yritetty hankkia, saa poliisi oman lainsäädäntönsä puitteissa olevat pakkokeinot käyttöön. Tulli pystyy oman lainsäädännön puitteissa tekemään kokonaisvaltaisempaa yleisvalvontaa postissa, joka edesauttaa poliisin työtä.

Hankin arvion myös muuntohuumeilla saadusta rikosyhdydystä. Koska ilmiö on verrattain uusi ja ilmiötä on vasta alettu tunnistaa, tilastotietoa ei ole saatavilla. Yksittäisiä tarinoita kuitenkin on kenttätasolta, joista tässä yksi:

Peilaan tässä yhtä henkilöä, joka säännön mukaisesti tilasi 30-50 grammaa synteettistä alfaa ja kuitenkin ostohinta oli koko setille oli 100-200 euron luokkaa ja kuitenkin yhdeltä grammalta pystyy ottamaan kadulla 35 eurosta 50 euroon. Parin kolmen gramman myynnillä henkilö oli kuitannut omansa pois hankintaerästä.

- Oulun kenttävalvonnan poliisimies

Pohdin, että esiintyykö muuntohuumeiden käyttäjien piirissä "viihdekäyttöä", eli hallittua käyttämistä silloin tällöin juhlinnan yhteydessä, jolloin addiktio ei ole päässyt syventymään. Oulun pääpoliisilaitoksen piirissä ilmenee viihdekäyttöä muuntohuumeiden parissa samalla tavalla kuten esimerkiksi ekstaasin ja kannabiksen käyttäjäkunnassa.

Kun työssä käytiin läpi muuntohuumeiden käytön riskejä, myös haastattelussa tuettiin tietokirjallisuuden väittämiä. Muuntohuumeet ovat huomattavasti voimakkaampia vaikutuksiltaan, kuin tavalliset huumeet. Aineiden käyttöajat voivat olla myös lyhyempiä suhteessa tavallisiin huumeisiin. Tällaisissa tilanteissa on törmätty esimerkiksi ilmiöön, jossa synteettistä kannabinoidia nautitaan kohtuuttomia käyttöannoksia päivittäistasolla. Seurauksena syntyy psyykinen addiktio. Tästä jatkumona käyttäjän syrjäytymisen riski kasvaa, kun esimerkiksi koulunkäynti tai työn teko ei enää kiinnosta.

6. POHDINTAA

Turvallisuusriskit. Opinnäytetyötä tehdessä oli myös tavoitteena ymmärtää poliisitoiminnallisia riskejä muuntohuumeiden käyttäjiä kohdattaessa. Haastattelua tehdessäni ja viiden opinnäytetyöni muuntohuumeen vaikutuksia tutkiessani oli selvää, että muuntohuumeet saavat käyttäjänsä todella vahvasti sekaisin aistiharhojen tai pelkotilojen johdosta. Tällöin asiakaskontaktin saavuttaminen käyttäjän kanssa on vaikeaa, tietyissä tapauksissa jopa mahdotonta. Kun tiettyjen muuntohuumeiden vaikutuksia ovat aggressio ja pelkotilat, joutuu muuntohuumeiden käyttäjän kohtaamistilanteessa olemaan tarkkana. Toinen merkittävä seikka poliisitoiminnassa on, että osassa aineista käyttöannoksen määrä

on todella pieni (esimerkkinä karfentaniili). Työharjoitteluni aikana keskustelimme kollegoideni kanssa, että joskus oli vielä mahdollista tunnistaa esimerkiksi amfetamiini sille ominaisen hajun takia. Jos oletetaan tänä päivänä kyseessä olevan muuntohuume, ei pakkausta kannata missään nimessä haistaa. Otetaan esimerkkinä tilanne, jossa poliisimies ottaa hajunäytettä epäilystä huumausaineesta. Hajunäytettä otettaessa hengenvaara on konkreettinen, jos kyseessä on erittäin hienojakoinen pölyävä karfentaniili.

Ennaltaehkäisy. Selvitin, miten muuntohuumerikollisuutta voitaisiin ennaltaehkäistä tai vähentää riskiryhmien keskuudessa. Olennaisimpina väylinä tuli haastattelussa ilmi tehokas torjunta paljastavin keinoin. Varsinkin nuorten keskuudessa suositeltavin vaihtoehto on riittävän kiihkoton, faktatietoon perustuva tiedottaminen, jolla saataisiin potentiaalinen aineiden käyttäjä harkitsemaan käyttöönsä toisen kerran ennen kokeilemista. Informaatio tulisi tuoda esille lisäksi oikealla tavalla, oikeissa asiansyhteyksissä.

Perehdytys. Jotta ongelmaan voitaisiin tehokkaasti puuttua, katson, että muuntohuumeisiin liittyvää perehdytystä tarvitaan kautta koko poliisihenkilöstön.

6.1 Kommentteja

Kokosin opinnäytetyöni produktista kommentteja Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoilta. Opiskelijoiden nimet on koodattu lainauksiin nimillä Opiskelija 1,2,3 ja 4. Tavoitteeni kommentteilla oli löytää työstäni kehittämiskohteita ja päivitysideoita tulevaisuudelle.

Hyödyllinen ja mielenkiintoinen paketti. Peruskoulutuksessa muuntohuumeita käsitellään varsin vähän, joten tietopakettille on varmasti käyttöä. Työturvallisuusasioita varsinkin karfentaniilia ja vastaavia aineita kohdattaessa on hyvä korostaa

- Opiskelija 1

Muuntohuumeita tulee tietysti lisää: uusien muuntohuumeiden tunnistaminen on hyvä idea päivitetystä opinnäytetyöstä. Toisena opinnäytetyön aiheena on esimerkiksi muuntohuumeiden määrien tarkkailu Suomessa.

- Opiskelija 2

Itse produktista en löydä virheitä. Kehitysideana mieleeni tulee se, miten paljon tietoa aiheesta on, joten tästä aiheesta olisi hyvä saada perehdytystä myös jatkossa uusissa formaateissa.

- Opiskelija 3

Ohjeita muuntohuumeiden tunnistamiseen tarvitaan lisää.

- Opiskelija 4

7. Lähteet

Kirjallisuuslähteet:

Juha T. Hakala 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille, Helsinki, Gaudeamus Oy
Luettu: 27.3.2017

Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta 2016: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti - Rikollisuustilanne 2015 Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa, Katsauksia 14/2016, Helda Oy, Luettu 30.3.2017

Katri Ojasalo, Teemu Moilanen, Jarmo Ritalahti 2009: Kehittämistyön menetelmät, Uudenlaista osaamista liiketoimintaan, Sanoma Pro Luettu: 5.4.2017

Mike Power 2013: Drugs 2.0 The Web Revolution That's Changing How The World Gets High Portobello Books Ltd, Luettu: 28.4.2017

Sirkka Hirsjärvi, Pirkko Remes, Paula Sajavaara 1997: Tutki ja kirjoita, Tammi Kustannus, Luettu 4.8.2017

Sähköiset lähteet:

Perttu Häkkinen, Panu Hietaneva 2014: Saavatko muuntohuumeet hillumaan alasti parvekkeella? Yleisradio Kuunneltavissa: <http://areena.yle.fi/1-2432651> Kuunneltu: 3.4.2017

Hamilton Morris 2011: Interview with a Ketamine Chemist Luettavissa: https://www.vice.com/en_us/article/ppzgk9/interview-with-ketamine-chemist-704-v18n2 Vice Media, Luettu 5.4.2017

Veli-Matti Surakka 2017: Muuntohuumeet Päihdelinkki Luettavissa: <https://www.paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/tutkimuskemikaalit> Luettu 7.4.2017

Asta Tenhunen 2017: Huumeepoliisit ottavat käyttöön hengityssuojaimet - vahvat huumeet vaaraksi etsinnöillä. Savon Sanomat Luettavissa: <http://www.savonsanomat.fi/kotimaa/Huumeepoliisit-ottavat-k%C3%A4ytt%C3%B6n-hengityssuojaimet-vahvat-huumeet-vaaraksi-etsinn%C3%B6ill%C3%A4/1016688?pwbi=50d6590d646b6e2ee560ba7d34404a61> Luettu 20.7.2017

Mary Charmichael 2010: K2: Scary Drug or another drug scare? Newsweek Media
Luettavissa: <http://www.newsweek.com/k2-scary-drug-or-another-drug-scare-69177>
Luettu 16.4.2017

Robert Kronstrand, Markus Roman, Mikael Anderson, Arne Eklund 2013: Toxicological Findings of Synthetic Cannabinoids in Recreational User. Oxford Academic Luettavissa: <https://academic.oup.com/jat/article/37/8/534/777811/Toxicological-Findings-of-Synthetic-Cannabinoids> Luettu: 20.4.2017

Jeanna Bryner 2010: Fake weed, Real Drug: K2 causing hallucinations in teens. Live Science. Luettavissa: <https://www.livescience.com/6149-fake-weed-real-drug-k2-causing-hallucinations-teens.html> jeanna Bryner 3.3.2010 Luettu: 23.4.2017

Edward Fletcher 1964: Patent for MDPV. Google Patents. Luettavissa: <https://www.google.com/patents/US3478050> Luettu 23.4.2017

Braithwaite 2013: New York Teen High On Bath Salt Crashes His SUV. YouTube.
Katsottavissa: https://www.youtube.com/watch?v=_IOPqFLWI68

Fimea tiedote Opioidit 2016. Fimea. Luettu Sinetistä: 1.8.2017

Muuntohuumeet, Helsingin poliisilaitoksen koulutus 2.6.2015 ja 4.6.2015 Luettu Sinetistä: 1.8.2017

World Health Organisation 2014: MDPV Critical Review Report, Geneva 16-20.6.2014 WHO. Luettavissa: http://www.who.int/medicines/areas/quality_safety/4_13_Review.pdf
Luettu: 3.5.2017

EMCDDA 2016 Euroopan Huumeraportti 2016. European Monitoring Centre for Drugs and Drug addiction. Luettavissa: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2637/TDAT16001FIN.pdf>
[Euroopan Huumeraportti 2016](#) Luettu: 3.5.2017

World Health Organisation 2015: A-PVP Critical Review Report, Geneva 16.-20.10.2015. World Health Organisation. Luettavissa: http://www.who.int/medicines/access/controlled-substances/5.3_Alpha-PVP_CRev.pdf Luettu: 30.4.2017

Erowid 2015: Bromo-Dragonfly Dosage. Erowid. Luettavissa: https://www.erowid.org/chemicals/bromo_dragonfly/bromo_dragonfly_dose.shtml Luettu: 27.4.2017

Veli-Matti Surakka 2011: Bromo-Dragonfly. Päihdelinkki.

Luettavissa: <https://www.paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/bromo-dragonfly> Luettu: 25.3.2017

Theodore Stanley 2008: A Tribute to Dr. Paul A.J.Janssen: Entrepreneur Extraordinaire, Innovative Scientist, and Significant Contributor to Anesthesiology. Insights Media. Luettavissa: <http://journals.lww.com/anesthesia-analgesia/pages/articleviewer.aspx?year=2008&issue=02000&article=00016&type=Fulltext> Luettu: 18.3.2017

Journey Pure River Blog 2010: What is carfentaniil? Journey Pure River Rehab Luettavissa: <https://journeypureriver.com/what-is-carfentaniil/> Luettu: 18.3.2017

Oskari Leskinen 2017: Veriteitse tarttuvat taudit työturvallisuusriskinä poliisissa. Poliisiammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://theseus.fi/handle/10024/126026> Luettu: 19.3.2017.

Lainsäädännön lähteet:

Valtioneuvoston asetus 2008: Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista

Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2008/20080543>

Pakkokeinolaki 2011: 22.7.2011/806, ajantasainen säädös

Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>

Poliisilaki 2011: 22.7.2011/872, ajantasainen säädös

Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872>

Hallituksen esitys 2014: HE 327/2014, Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja rikoslain muuttamisesta

Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2014/20140327>

Liite 1

1. Kerro lyhyesti virka-asemasi, työnkuvasi ja mikä roolisi on muuntohuumeiden ja huumausainerikollisuuden tutkinnassa.
2. Miten päädyit huumausainerikosten tutkintaan?
3. Minkälaista muuntohuumerikollisuutta Oulun pääpoliisiaseman piirissä tehdään tällä hetkellä? (Katukauppa, netti yms.)
4. Kaipaako pakkokeinolaki mielestäsi uudistuksia muuntohuumerikollisuutta paljastettaessa ja tutkittaessa?
5. Huumausaineet ja niiden kriminalisointi määräytyy ”Luettelossa YK:n yleissopimusten mukaisista huumausaineista” ja Suomen Huumausainelakiin kirjatussa listassa ”Kielletyt psykoaktiiviset aineet”. Jos/kun uusia muuntohuumeita ilmenee, millainen prosessi on saada uudet ilmenevät kemikaalit em. listalle?
6. Ilmeneekö Oulun piirissä seuraavia muuntohuumeita: bath salt, synteettinen kannabis eli spice, alpha pvp:tä, synteettistä katoniiinia, methamfetamiini ja gamma? Jos ilmenee, millaisissa volyymeissä?
7. Millaisissa tilanteissa muuntohuumeet ilmenevät yleisimmin? (Posti, Tulli, katuvalvonta, kotietsinnät yms.)
8. Millaisissa rahamäärissä muuntohuumeista saatu rikoshyöty on liikkunut vuosina 2015, 2016 ja kuluvana vuonna 2017 kesäkuun loppuun mennessä Oulun pääpoliisiaseman piirissä? (Anoin tutkimuslupaa myös Tampereelle, joten tästä kysymyksestä tulee vertailukaavio, jossa suhteutetaan Oulun ja Tampereen eroja)
9. Millainen on tyypillinen käyttäjäkunta muuntohuumeille? (Ikä, sosiaalinen status yms.)
10. Miten muuntohuumeita Suomeen tulee? (Rajan yli? Kotimainen tuotanto?)
11. Kuinka usein muuntohuumerikollisuutta tutkittaessa asia etenee kansainväliselle tasolle? (naapurimaat ja mahdollisesti pidemmälle..?)
12. Millaisessa tahdissa uusia muuntohuumeita ilmenee Oulun piirissä? (Kuukaudessa/vuodessa..)
13. Kohdistuuko esimiesasemassa työskenteleviin poliisimiehiin muuntohuumerikoksia tutkittaessa työturvallisuusuuhkia?
14. Millaisia työturvallisuusuuhkia esimiesasemassa työskenteleviin kohdistuu?
15. Minkälaisin tavoin voidaan vaikuttaa siihen, että muuntohuumerikollisuus Suomessa/Oulussa vähentyy?

Liite 2

Muuntohuumeet

Poliisiammattikorkeakoulun
perehdytyspaketti
muuntohuumeisiin

Niko Lämsäpuro

Käsitteistöä

- Tutkarit
- KKP
- IV-käyttö
- TOR-Verkko
- Toleranssi
- EMCDDA

Mitä muuntohuumeet ovat?

- Molekyylilyhdiste, jonka tarkoituksena on kiertää nykyistä huumausaine-, lääkene-, tai kiellettyjen psykoaktiivisten aineiden lainsäädäntöä.
- Vaikutukset erilaiset kuin perinteisillä huumeilla
  - Vaikuttavat nopeammin, pidempään ja eri tavalla kuin "lähtöaineet"
  - Vaikutusten kirjo on hyvin laaja. Aineet voivat aiheuttaa hallusinaatioita, lamauttaa elintointintoja tai voivat olla piristäviä stimulantteja.
- Aineiden määrä kasvaa koko ajan. 11.11.2014 mennessä EMCDDA oli luokitellut noin 500 uutta muuntohuumetta.
- Yhden tietyn kemikaalin käyttäjäkunta saattaa olla hyvin pieni suhteessa laittomien päihteiden käyttäjiin Suomessa. Tämän takia ei voida varmaa johtopäätöstä siitä, mitä ainetta kohdehenkilö on käyttänyt. Varmuus saadaan vasta verikokeiden tuloksesta.
- Aineiden käytön agenda vaihtelee aineittain ja käyttäjäkunnittain. Esimerkiksi synteettisen kannabinoidin käyttöä haetaan tavallisen kannabiksen tuntemuksia, vaikka vaikutukset voivat olla hyvin erilaiset.
- Johtuen siitä, että uusimpia muuntohuumeita ei ole luokiteltu lainsäädäntöön, pakkoainelaki ei välttämättä anna virtaa puuttua hallussapitoon, käyttöön tai myyntiin.

Muuntohuumeiden käyttäjien kohtaaminen poliisitoiminnassa

- Käytös voi olla arvaamattomampaa kuin perinteisten huumausaineiden käyttäjien käytös.
  - Käyttäjä voi olla vakavassa paniikkitilassa tai aistiharhoissa, jolloin normaalit neuvoin, kehotuksin tai käskyin suoritettavat toimintatavat voivat olla tehottomia.
- Varsinkin IV-teitse aineita käyttävillä esiintyy hyvin paljon veriteitse tarttuvia tauteja, kuten HIV/AIDS ja hepatiitit.
- DrugWipe-pikatesteri ei välttämättä reagoi muuntohuumeisiin.
- Aineita myydään TOR-verkossa valheellisesti tavallisina huumeina johtuen samankaltaisista olomuodoista

Muutoksia

- EMCDDA otti käyttöön Early Morning- jonka tarkoituksena on toimia viestikanavana jäsenvaltioiden kesken, kun uusia muuntohuumeita tavataan Euroopan Unionissa.
- Vuonna 2014 hallituksen esityksen myötä rikoslakin 44. lukuun lisättiin uusi rikosnimike kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkomisesta.
  - ”§45 Kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkominen.
    - Joka huumeaineen valmistusta tai tällaista huumeainemuodosta valmistaa, tuo maahan, varastoi, pitää myymässä tai luovuttaa kuluttajamarkkinoilta kiellettyä psykoaktiivista ainetta, on tuomittava, jollei laeata muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen kiellon rikkomisesta sekään tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.”
  - Lakimuutos kirjattiin työkaluksi puuttua muuntohuumeisiin, mutta listan päivitysprosessi on erittäin hidas ja kankea. Kun vanha aine kielletään, uusi aine on jo markkinoilla.
- Uusia aineita kirjataan myös Listaan YK:n yleissopimuksen mukaisista kielletyistä huumeaineista, mutta prosessi on yhtä kankea, kuin KKP-aineiden listan päivityminen.

Yleistyvimpiä muuntohuumeita

Synteettinen kannabinoidi – "Spice, K2, Noids"

- Synteettinen muunnos luonnollisesta kannabiksesta
- Lempinimiä myös mm. "Aroma", "Bonzaï", "Dream"
- Käytetään hyvin paljon samalla tavalla kuin luonnollista kannabista, eli polttamalla
- Yleisimpinä JWH-, THJ- ja 5F- perheeseen kuuluvat yhdisteet. Jos esimerkiksi näillä kirjaimilla alkavia muovipakkauksia tavataan kenttätoiminnassa, on ne syytä tarkistuttaa.
- Muunnoksia tänä päivänä satoja, vaikutukset ja vaikutuksen volyymit jokaisessa yhdisteessä erilaiset
- Myydään virheellisesti kannabiksena

Synteettisten kannabinoidien vaikutuksia

Fyysisiä vaikutuksia

- Rauhoittuminen
- Motorisen hallintakyvyn katoaminen
- Ruokahalun lisääntyminen
- Pahoinvoinnin tukahtuminen
- Nestehukka
- Verisuonten laajentuminen
- Fyysisen kivun helpottuminen

Psyykkisiä vaikutuksia

- Ahdistus
- Tunnetilojen vahvistuminen
- Vainoharhaisuus
- Unettomuus
- Pelkotilat ja psykoosit
- Hallusinaatiot

MDPV – "Bath Salts", "Kylpysuolat"

- MDPV - lempinimeltään myös mm. "Magic", "Super Coke", "PeeVee" ja "Aakkoset"
- Synteettinen stimulantti, johon on yhdistetty syntetisoitua katoniniinia ja pyrrolidiniiniä
- Fyysinen olomuoto yleensä valkoinen kristallisoitunut jauhe, joka muistuttaa paljon metamfetamiinin tai kokaiinin rakennetta. Myydään myös pillereinä.
  - Myydään myös virheellisesti metamfetamiinina tai kokaiinina. Voimakkaampi aine -> yliannostuksen riski suuri.

MDPV:n vaikutuksia

Fyysisiä vaikutuksia

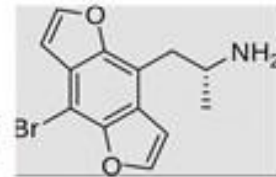
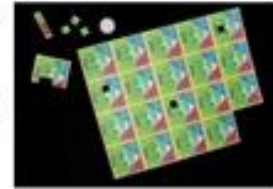
- Rytmihäiriöt
- Yliherkkyys
- Rintakivut
- Ruokahaluttomuus
- Pakkoliikkeet
- Keholämpötilan raju vaihtelu
- Aivovauriot
- Lihasten kangistuminen
- Hengityksen salpaantuminen

Psyykkisiä vaikutuksia

- Aggression voimakas kasvu
- Ääni- ja näköhallusinaatiot
- Psykoosi
- Ahdistus
- Unettomuus

Bromo-Dragonfly – "DOB", "Bromo", "Fly"

- Synteettisesti valmistettu hallusinogeeni, joka oli alun perin tutkimuskemikaali.
- Nimitys kemikaalille tulee yhdisteen molekyyli­rakenteesta, joka muistuttaa sudenkorentoa
- Vaikutus perustuu hallusinogeenille tyypillisesti aivojen serotoniniinijärjestelmän muutoksiin.
- Tyypillisimpiä käyttötapoja paperiin imeytettyinä lappuina, kuten LSD:kin, ilmenee myös pillereinä ja jauheina.
  - Myydään myös valheellisesti LSD:nä. Vakava riskitekijä on, että Dragonfly vaikuttaa huomattavasti voimakkaammin ja pitkäkestoisemmin -> yliannostuksen riski suuri.
- Käyttöannosta harkala arvioida, koska markkinoilla liikkuu ainetta hyvin erilaisilla vahvuuksilla.

Bromo-Dragonflyn vaikutuksia

Fyysisiä vaikutuksia

- Energisyys
- Näkökyvyn muutokset
- Ruokahalun katoaminen
- Lihasten jäykkyyys
- Sekavuus
- Pahoinvointi
- Voimakas verisuonten supistuminen
  - Seurauksena kuoliot
- Päänsärky
- Ihon punoitus

Psyykkisiä vaikutuksia

- Kyky assosoida paremmin
- Minäkuvan heikentyminen
- Lyhytaikainen muistinmenetys
- Univaikeudet

A-PVP – "Alpha"

- Psykedeelinen lääkesubstanssi
- MDPV:n kaltainen synteettinenkatoniniini ja vahva psykostimulantti.
- MDPV:n samankaltaisesta molekyyliarakenteesta johtuen olomuoto muistuttaa hyvin paljon MDPV:tä
- Tyypillinen olomuoto kermanvaalea kiteinen jauhe tai tabletti
- Vaikutukset myöskin hyvin samankaltaiset kuin MDPV:ssä.
- Aiheuttaa mm. voimakkaita aggressioita -> USA:ssa useita tapauksia, joissa viranomaiset ovat joutuneet pysäyttämään A-PVP:n käyttäjän toiminnan ampuma-asetta käyttämällä.

A-PVP:n vaikutuksia

Fyysiset vaikutukset

- Värisevät näköharhat
- Ruokahalun hiipuminen
- Epänormaali sydämenrytmi
- Lisääntynyt verenpaine
- Alentunut verenpaine
- Nestehukka
- Puhekyvyn menetys
- Päänsärky
- Virtsaamisen vaikeutuminen
- Hampaiden kirskutus
- Unettomuus

Psyykkiset vaikutukset

- Euforia
- Ahdistuminen
- Vainoharhaisuus
- Egon ailahtelu
- Seksuaalivietin lisääntyminen
- Ajantajun heikentyminen
- Voimakkaat aggressiot

Karfentaniili

- Fentyyliinryhmään kuuluva lääkeaine
  - Kehitettiin alun perin isojen eläinten tainnuttamiseen.
- Myydään jauheena, tabletteina, laastareina tai vesiliuoksena.
- Käyttöannos riippuu aineen vahvuudesta ja käyttötavasta, sekä valmistuserästä
- **ERITTÄIN PIENET KÄYTTÖANNOSMÄÄRÄT -> POLIISITOIMINNASSA OLTAVA ERITTÄIN TARKKANA JOS AINETTA KOHDATAAN**
  - Imeytyy mm. ihon kautta verenkiertoon, jauhe pölyää helposti -> altistumistilanteessa lamauttaa keskushermostoa
  - Arvio tyypilliselle käyttöannokselle on arvioitu olevan 2 mikrogrammaa (0.002 mg) ja myrkytysannos 20 mikrogrammaa (0.002 mg)
- 4000-10000 kertaa vahvempakuin morfiini ja 100 kertaa vahvempakuin fentanyyli

Karfentaniilin vaikutuksia

Fyysisiä vaikutuksia

- Katkonainen tai salpautunut hengitys
- Seisahuneet pupillit
- Pahoinvointi ja oksentaminen
- Ihon kylmeneminen
- Heikentynyt pulssi tai sydämen pettäminen
- Keskushermoston lamaantuminen

Psyykkisiä vaikutuksia

- Ahdistus
- Unettomuus
- Aistiharhat
- Ruokahalun vaihtelut

Yhteenveto

Varovaisuutta kohdehenkilöitä kohdattaessa ja kotietsinnöillä

- Kentällä kohdehenkilön käyttäytymistä voi olla mahdoton ennustaa.
- Kotietsinnöillä epämääräisiä pusseja ja törpöttejä ei suositeltavaa haistaa, esimerkiksi pölyävän karfentaniilin vaikutus alkaa muutamissa kymmenissä sekunneissa
- Poliisihallitus on tiedottanut kirjeessä POL-2017-14289 työturvallisuustekijöistä varsinkin karfentaniilia kohdattaessa
  - Käsiteltäessä huumausainetta tulee käyttää suojakäsineitä ja hengityssuojainta
  - Lisäksi päällekkäisten suojakäsineiden käyttöä suositellaan -> mikäli ainetta pölyää tai roiskuu käsiin, on käsiin turvallisinta vaihtaa
- KRP ja Tullilaboratorio valmistelevat tarkempaa työturvallisuusohjeistusta asiaan liittyen

